

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

С Т А Н О В И Щ Е

От: проф. д-р Соня Дакова Чипева, УНСС
научна специалност „Статистика и демография

Относно: конкурс за **доцент** по професионално направление 3.8 Икономика, научна специалност „Статистика, иконометрия и демография (многомерен статистически анализ в социалните и икономическите изследвания)“ в УНСС, обявен в „Държавен вестник“ – брой 69 от 16.08.2024г.

1. Информация за конкурса

Конкурсът е обявен за нуждите на катедра „Статистика и иконометрия“, факултет „Приложна информатика и статистика“ на УНСС съгласно Решение на АС № 4/26.06.2024г. Участвам в състава на научното жури по конкурса съгласно Заповед № 2940/15.10.2024г. на Ректора на УНСС.

2. Кратка информация за кандидатите в конкурса

Гл. ас. д-р Васил Бозев е единствен кандидат в конкурса за академичната длъжност „доцент“. Той е завършил висшето си образование в УНСС, където се дипломира през 2011 г. като магистър по Статистика и иконометрия. Познавам кандидата от студентските му години. През 2017 г. той е избран за гл.асистент към катедрата. От 2022 г. гл.ас. Бозев е научен секретар на катедрата.

3. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

На основата на представените от кандидата **Карти за изпълнение на количествените и качествените изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“ в УНСС**, могат да се направят следните изводи относно съответствията със задължителните условия по ЗРАСРБ и допълнителните изисквания на УНСС съгласно ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ.

3.1. Изпълнение на количествените изисквания

Гл.ас. д-р Васил Бозев е изпълнил изцяло количествените изисквания, приети в УНСС за заемане на академичната длъжност „доцент“, както задължителните по чл. 24 на ЗРАСРБ, така и допълнителните изисквания на УНСС (чл.15 ал.1 и чл.53 ал.2). При минимални изисквания от 720т., кандидатът има 1299т., с което надхвърля изискванията. По всеки от изискуемите показатели, той има необходимото минимално покритие.

3.2. Изпълнение на качествените изисквания

Кандидатът за конкурса е изпълнил качествените критерии, приети в УНСС за заемане на академичната длъжност „доцент“. Доказателство за това са попълнената от

кандидата карта за качествените изисквания, както и заключението от Протокол №8 от 15.05.2024 г. на Съвета по хабилитация на УНСС.

4. Оценка на учебно-преподавателската дейност за всеки кандидат поотделно

Гл. ас. д-р Васил Бозев е редовен преподавател към катедра „Статистика и иконометрия” на УНСС от 2015 г. Той има 9 години преподавателски стаж в университета, за което свидетелства представеното удостоверение от дирекция „Човешки ресурси“ на УНСС. През този период е провеждал лекции и семинарни занятия по дисциплините „Статистика“, „Иконометрия“, „Статистически изследвания“, „Статистически изследвания на зависимости“, „Статистически анализ със статистически софтуер“, „Статистически анализ на времеви редове“, „Статистически методи в емпиричните изследвания“, „Икономическа статистика“, „Статистика в интернет“, „Бизнес статистика“, „Анализ на данни в динамика с SPSS“, „Анализ на данни в статика с SPSS“, „Статистически софтуер за бизнес анализ в статика“, „Софтуер за прогнозиране на финансови пазари“ пред студенти в ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“. Учебната му натовареност през последните четири учебни години, както показва справка, е била висока - той има 1428 часа, при минимално изискуеми 800 часа. Кандидатът по конкурса е автор на учебно помагало по Анализ и прогнозиране на времеви редове с SPSS.

Наред с преподавателската дейност в университета, гл.ас. Бозев участва съвместно с колеги от катедрата в актуализиране на учебните планове на специалност АБДСС за ОКС „бакалавър“ и спец. АДСС за ОКС „магистър“, както и в тяхното окончателно оформяне съгласно правилника за учебната дейност на УНСС. Има една самостоятелна учебна програма за ОКС „бакалавър“ и участие в 4 УП за ОКС „магистър“.

Основавайки се на гореизложеното мога да кажа, че кандидатът по конкурса е утвърден преподавател, стремящ се към усъвършенстване и разширяване на учебно-преподавателската си дейност, оценяван заслужено от студентската аудитория.

5. Кратка характеристика на представените научни трудове/публикации

Приоритетно място в научната продукция на гл.ас. Бозев заемат разработки в областта на приложната статистика и по-конкретно приложението на многомерни статистически методи за анализ в социални и икономически изследвания, което показва и основната насока на неговите научни интереси. За участие в конкурса той представя 25 научни публикации, една от които представлява самостоятелно монографично издание на тема „Статистическо изследване на благополучието в Европа“ с двама официални рецензенти в обем 200 страници. С това кандидатът отговаря на едно от задължителните изисквания за заемането на академичната длъжност „доцент“, съдържащо се в чл. 24 на ЗРАСРБ. Монографията е обсъдена и приета на катедрено заседание и притежава всички качества на научно изследване с изразен приложен характер. В научната разработка се изследва благополучието на жителите в група

европейски държави въз основа на данни, събирани с Европейското социално изследване. В разработката авторът използва своя дефиниция за благополучие като прави разграничение на тази категория от други подобни като щастие, благосъстояние и др. Разработен е концептуален модел за оценка на благополучието, според който то може да се разглежда в 4 измерения: добро усещане, добро функциониране и задоволяване на нуждите, външни условия и индивидуални условия. Въз основа на 21 измерителя на благополучието е съставен композитен (синтетичен) индекс на благополучие и той е приложен за оценка и сравнителен анализ на благополучието в изследваните държави.

Наред с основния монографичен труд, кандидатът е представил учебно помагало за анализ и прогнозиране на времеви редове с SPSS, използвано в учебния процес на студентите от бакалавърска и магистърска степен в УНСС, изучаващи анализ на динамични редове. Ръководството съдържа кратки теоретични пояснения, свързани с анализа и е фокусирано предимно върху приложение на статистическата методология в тази област с помощта на SPSS. Това е постигнато с редица примери, които улесняват възприемането на изучавания материал и прави помагалото полезно за самоподготовка на студентите, изучаващи тази дисциплина, както и за редица специалисти, ползващи такава статистическа методология в своята работа.

Важно място в научната продукция на кандидата заемат четири научни публикации на английски език в научни издания, индексирани в Scopus, две от които са публикувани в чуждестранни списания. В тематично отношение разработките са фокусирани върху различни проблеми, включващи (1) иновациите и конкурентоспособността на университетите; (2) измерване нивата на стрес след Ковид пандемията; (3) профилиране на фирмите в България според използваните ценови стратегии; (4) връзката между ценовите цели и ценовите стратегии на фирмите.

Пет от представените публикации на кандидата са в издания, индексирани във вторични бази данни, като 3 от тях са на английски, а 2 са публикувани в чуждестранни издания. Тематиката в публикациите обхваща адаптиране и оценка на българска версия на въпросник относно ефекта от здравно образование, профилиране на фирмите в страната, които прилагат ценова стратегия основана на разходите, икономическия растеж като фактор за ценова конвергенция и конвергенцията при бедността на работещите бедни в ЕС, както и последствия от Ковид пандемията върху безработицата всред младите в България.

Съществена част от научно-изследователската дейност на гл.ас. Васил Бозев е представена в издания с научно рецензиране и доклади на научни конференции в организирани от УНСС и други висши училища страната. В представените публикации се третира различни социално-икономически проблеми. Шест от публикациите са на английски език.

6. Синтезирана оценка на основните научни и научно-приложни приноси на кандидатите

Като обобщение може да се каже, че научните и научно-приложните приноси на кандидата могат да се оценят като приложение на статистически методи за решаването на конкретни научни задачи, както и като разширяване и обогатяване на съществуващото знание. Те могат да се систематизират накратко по следния начин:

- *Приноси към развитие на методологическите аспекти в статистическите изследвания*, изразяващи се в решаване на методологични проблеми, свързани с адаптиране и прилагане на статистически методи, вкл. на специализиран въпросник за изучаване ефекта от здравното образование, както и предложение за синтетичен относителен показател (индекс) за измерване нивото на благополучие.

- *Приноси към обогатяване на знания в различни аспекти на социално-икономическата област*. Предложена е нова операционализирана дефиниция на понятието „благосъстояние“, като е направено ясното му разграничаване от понятията „благоденствие“ и общоприетото разбиране за „благополучие“. В този контекст са проучени 18 инструментариума за изучаване на благополучие, в резултат на което те са диференцирани в 3 групи, а именно: оценяващи само благосъстояние; оценяващи само благополучие; и оценяващи едновременно и двете категории. От проучените инструментариуми само 4 изследват и оценяват новата категория „благополучие“, дефинирана от автора. Разработен е концептуален модел за оценка на благополучието, базиран на 4 основни измерения: добро функциониране и задоволяване на нуждите; външни условия; индивидуални условия; добро усещане всеки ден и като цяло.

- *Приноси към развитие на научно-приложните аспекти на статистиката*, изразяващи се в обогатяване на познанията за значими социални и икономически явления и процеси и взаимоотношения между тях. Като водещи може да се отбележат сравнителния анализ на благополучието между европейските страни въз основа на избрани показатели, изследване на факторната обусловеност на търговията на дребно и строителния бизнес в България, подходящата диференциация на домакинствата, профилиране на фирмите в страната въз основа на прилаганите от тях различни бизнес стратегии, последствията от Ковид пандемията върху поведението и здравето на хората.

- *Приноси към развитие на съвременни форми и подходи в обучението на студентите* – въз основа на проучване на чужд опит и на собствени идеи и сполучливи находки на кандидата са реализирани нововъведения при водене на лекции и семинарни занятия базирани на модерните информационни технологии. Те са демонстрирани много добре при разработване на задачи и казуси за упражненията на студентите.

7. Основни критични бележки и препоръки към всеки кандидат поотделно

Нямам съществени критични бележки по отношение на научно-изследователската и преподавателската дейност на гл.ас. Васил Бозев. Позволявам си да препоръчам на кандидата в бъдещата си работа да продължи научно-изследователската си дейност като задълбочи приложението на статистическия анализ с помощта на новите информационни технологии и възможностите, които предоставят големите данни. Също

така бих препоръчала на кандидата да повиши публикационната си активност като насочи своите публикации към индексирани издания с импакт-фактор, чрез което да увеличи видимостта и разпознаваемостта на своите научни търсения както в сред българската, така и в сред международната научна общност.

8. Заключение

След обстойния аналитичен преглед на представената от гл.ас. Васил Бозев научна продукция и представените доказателства за изпълнение на основните наукометрични показатели считам, че той отговаря напълно на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в република България и Правилника за неговото приложение, както и на изискванията, произтичащи от Правилника за организация и провеждане на конкурси за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в УНСС. Позовавайки се на посочените резултати изразявам категорично положителната си оценка за кандидатурата на гл.ас. Васил Бозев и предлагам на уважаемите членове на Научното жури да подкрепят неговия избор за заемането на академичната длъжност „доцент” в УНСС по професионално направление 3.8 Икономика, научна специалност „Статистика, иконометрия и демография“ (многомерен статистически анализ в социалните и икономическите изследвания).

08.11.2024 г./София

Подпис:

S T A T M E N T

By: prof. Sonia Dakova Chipeva, PhD
Scientific specialty „Statistics, econometrics and demography”

Regarding: Competition for the academic position “associate professor” in professional field 3.8 Economics, scientific specialty "Statistics, econometrics and demography (multivariate statistical analysis in social and economic research)" at UNSS, announced in "State Gazette" - No 69 of 16.08.2024.

1. Information of competition

The competition has been announced for the needs of the Department of Statistics and Econometrics, Faculty of Applied Informatics and Statistics of the UNSS according to Decision of the AC No. 4/26.06.2024. I am appointed as a member of the Scientific Jury according to Order No. 2940/15.10.2024. of the Rector of UNSS.

2. Brief information about the candidates in the competition

Chief assistant professor Vasil Bozev, PhD, is the only candidate in the competition for the academic specialty "associate professor". He graduated from UNWE in 2011 as a Master in Statistics and Econometrics. I know the candidate since his student years. In 2017 he has been elected for chief assistant professor in the department. From 2022 Vasil Bozev is the scientific secretary of the department.

3. Fulfillment of the requirements for taking the academic position

Based on the Maps for fulfillment the quantitative and quality requirements for occupying the academic position, submitted by the candidate, the following conclusions can be drawn regarding the compliance with the mandatory requirements under the ZRASRB and the supplementary requirements of the UNSS according to the ZRASRB and PPZRASRB.

3.1. Fulfillment of the quantitative requirements

Vasil Bozev, PhD, is fully met the quantitative requirements adopted by the UNSS for occupying the academic position "associate professor", as the mandatory requirements under Art. 24 of ZRASRB, so the supplementary requirements of UNSS (Art. 15 para. 1 and Art. 53 para. 2). With minimum required threshold of 720 points, the candidate has 1299 points, by which he exceeds the requirements. The applicant covers the minimum required thresholds for each of the indicators within the Map

3.2. Fulfillment of the quality requirements

The candidate in the competition has fulfilled the quality criteria adopted by UNWE for occupation the academic position “associate professor”. Evidence of this is the Map of quality requirements filled out by the candidate, as well as the conclusion of the Habilitation Council of the UNWE presented in Protocol No. 8 of 15.05.2024.

4. Assessment of the candidate teaching activity

Chief assistant Vasil Bozev, PhD, has been a full-time lecturer at the Department of Statistics and Econometrics of the UNSS since 2015. He has 9 years teaching experience at the university, as evidenced by the presented certificate from the Human Resources Directorate of UNWE. He has taught a range of subjects in Bachelor and Master programs during the period mentioned, including Statistics, Econometrics, Statistical research, Statistical analysis of correlations, Statistical analysis with software, Statistical analysis of time series, Statistical methods in empirical research, Economical statistics, Statistics in internet, Business statistics, Data analysis in statics and in dynamics with SPSS, Statistical software for business analysis and for financial markets. His teaching load in the last four academic years, as the reference shows, has been high - 1428 hours in total with the minimum required threshold of 800 hours. The candidate is author of Manual of Time series analysis and forecasting with SPSS.

Along with the teaching activity, Vasil Bozev together with colleagues from the department work on updating the curricula of the ABDSS Bachelor's degree program and the ADSS Master's degree program, as well as in their final design according to the regulations for the educational activities of the UNSS. He has developed one curriculum of Bachelor program by himself and 4 curriculum of Master programs together with other colleagues.

Based on the above, I can say that the candidate in the competition is a well-established teacher, striving to improve and expand his educational and teaching activities, deservedly appreciated by the student audience.

5. Short characteristic on presented scientific papers/publications

Priority place in the scientific production of the chief assistant Bozev occupied his studies in the field of applied statistics and, in particular, the application of multidimensional statistical methods for analysis in social and economic research, that shows the main stream of his scientific interests. He submits 25 scientific publications for participation in the competition, one of which is a monographic study developed by himself on the topic "Statistical study of well-being in Europe" with two official reviewers and 200 pages in volume. With this, the candidate meets one of the mandatory requirements for the occupation of the academic position "associate professor", assigned in Art. 24 of ZRASRB. The monograph was discussed and accepted at a department meeting and holds all the qualities of a scientific study with a emphasized applied character. The study examines the well-being of residents in a group of European countries based on data collected by the European Social Survey. Author uses his own definition of well-being in the study, distinguishing this category from other similar ones such as happiness and some other definitions of well-being. A conceptual model for assessing well-being has been developed, according to which it can be considered in 4 dimensions: feeling good, functioning well and satisfying needs, external conditions and individual conditions. Based on 21 well-being indicators, a composite (synthetic) well-being index was compiled and it was applied to assess and benchmark well-being in the countries under study.

Along with the main monographic study, the candidate has presented a manual for time series analysis and forecasting with SPSS, that is used in the educational process of students in Bachelor and Master programs at UNSS who studying dynamic series analysis. The manual contains brief theoretical explanations related to the time series analysis and is primarily focused on the application of statistical methodology in this area using SPSS. This was achieved with a number of examples that facilitate the perception of the studied material and make the manual useful for self-training of students studying this discipline, as well as for a number of specialists using such statistical methodology in their work.

An important place in the candidate's scientific production is occupied by four scientific publications in English in scientific editions indexed in Scopus, two of which were published in foreign journals. Thematically, the publications are focused on a variety of issues, including (1) university innovation and competitiveness; (2) measuring stress levels after the Covid pandemic; (3) profiling of companies in Bulgaria according to the price strategies used; (4) the relationship between pricing objectives and pricing strategies of firms.

Five of the candidate's submitted publications are published in journals indexed in secondary databases, as 3 of them in English and 2 are published in foreign editions. Topics covered in the publications include adaptation and evaluation of a Bulgarian version of a questionnaire on the effect of health education, profiling of companies in the country that implement a cost-based pricing strategy, economic growth as a factor for price convergence and poverty convergence of the working poor in the EU, as well and consequences of the Covid pandemic on youth unemployment in Bulgaria.

An essential part of the research activity of the chief assistant Vasil Bozev is presented in peer-reviewed publications and at scientific conferences in the country organized by UNSS and other higher schools. Various socio-economic issues are treated in the presented publications. Six of the publications are in English.

6. Synthesized assessment of main scientific and applied contributions of the candidate

The candidate's scientific and scientific-applied contributions can be evaluated as an application of statistical methods for the solution of specific scientific tasks as well as expanding and enriching existing knowledge. They might be summarized in brief as follow:

- *Contributions to the development of methodological aspects in statistical research*, expressed in solving methodological problems related to adaptation and application of statistical methods, incl. specialized questionnaire for studying effect of health education, as well as a suggestion for a synthetic relative indicator (index) for measuring the level of people well-being.

- *Contributions to the enrichment of knowledge in various aspects of the socio-economic field*. A new operationalized definition of the concept of "well-being" is proposed, clearly distinguishing it from the concepts of "welfare" and the general sense of "well-being". In this context, 18 tools for well-being assessment have been explored, and as a result of which

they are differentiated into 3 groups, namely: those assessing only well-being; assessing only welfare; and evaluating both categories simultaneously. Of the toolkits studied, only 4 can explore and assess the new category of "well-being" defined by the author. A conceptual model for assessing well-being has been developed based on 4 main dimensions: good functioning and satisfaction of needs; external conditions; individual conditions; good feeling every day and in general.

- *Contributions to the development of applied aspects of Statistics*, expressed in enrichment the knowledge on essential social and economic phenomena and processes and relationships between them. Leading studies that might be noted I this aspect are the comparative analysis of well-being between European countries based on selected indicators, the study of main factors on the retail trade and construction business in Bulgaria, the households differentiation by their income and expenditure in Bulgaria, profiling of companies in the country based on the various business strategies applied, the consequences of the Covid pandemic on people's behavior and health.

- *Contributions to the development of contemporary forms and approaches in the student education*. Based on exploring foreign experience and on candidate's own ideas and successful findings, innovations have been implemented in conducting lectures and seminars including modern information technologies. They have been demonstrated very well in developing assignments and case studies for student exercises.

7. Basic critical notes and recommendations to the candidate

I have no significant critical comments regarding the research and teaching activities of the chief assistant Vasil Bozev. I take the opportunity to recommend the candidate in his future work to continue his scientific research activity by expanding the application of statistical analysis using the opportunities provided by new information technologies and big data. I would also recommend the candidate to increase his publication activity by directing his publications to indexed editions with an impact factor, thereby increasing the visibility and recognition of his scientific research both among the Bulgarian and international scientific community.

8. Conclusion

After the thorough analytical review of the presented by Chief Ass. Vasil Bozev scientific production and evidence for completion of the main scientometric indicators, I believe that he fully meets the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff in Republic of Bulgaria (ZRASRB) and the Regulations for its application, as well as the requirements arising from the Regulations for the organization and conduct of competitions for the acquisition of scientific degrees and for occupying academic positions at UNSS. Referring to the indicated results, I express my unequivocally positive assessment of the candidacy of the Chief assistant Vasil Bozev and I propose to the respected members of the Scientific Jury to support his choice for the academic position of "associate professor" at UNSS

in professional field 3.8 Economics, scientific specialty "Statistics, Econometrics and Demography" (multidimensional statistical analysis in social and economic research).

08.11.2024 г./Sofia

Signature: